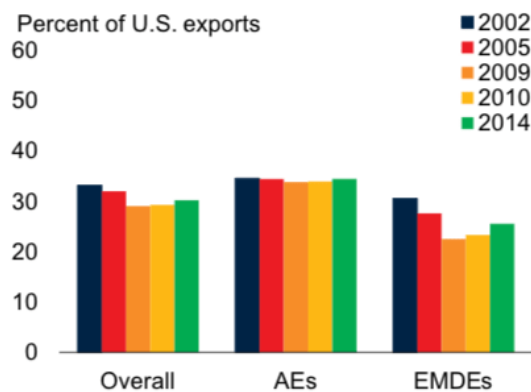


Η Σχέση μεταξύ Διεθνούς Εμπορίου και ΑΞΕ – Γιατί ασχολείται ο ΠΟΕ με τις ΑΞΕ;

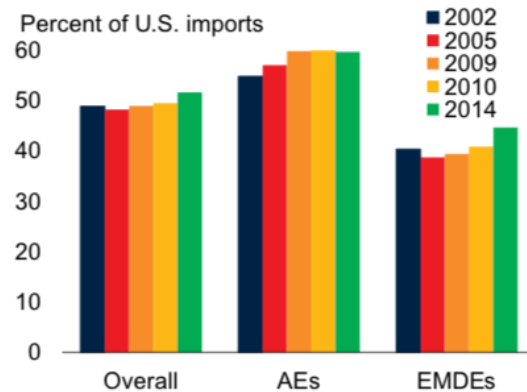
Το 1996 η γραμματεία του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου δημοσίευσε μια έκθεση 60 σελίδων σχετικά με τη διασύνδεση εμπορικών ροών και άμεσων ξένων επενδύσεων. Στον πυρήνα αυτής της έκθεσης βρίσκεται η πραγματικότητα ενός κόσμου όπου οι διασυνδέσεις μεταξύ εμπορικών ροών, επενδυτικών αποφάσεων, οικονομικών σχέσεων και σχετικών θεσμικών πλαισίων ολοένα και αυξάνονται.

Η έκθεση αναφερόταν στην ταχύτατη αύξηση των ΑΞΕ, από 60 περίπου δισεκατομμύρια δολάρια το 1985 σε περισσότερα από 350 το 1995. Ταυτόχρονα, σημείωνε ότι ένα πολύ μεγάλο μέρος των διεθνών εμπορικών ροών γίνεται ενδο-ομιλικά, εντός πολυεθνικών επιχειρήσεων, ανάμεσα στη μητρική και κάποια θυγατρική ή ανάμεσα στις θυγατρικές. Οι υπολογισμοί, τότε, σημείωναν ότι περίπου το 1/3 των συναλλαγών γινόταν σε αυτό το πλαίσιο. Παράλληλα, ένα ακόμα 1/3 πραγματοποιείται μεταξύ πολυεθνικών και άλλων εταιρειών.

(E) Evolution of intra-firm exports in total U.S. exports



(F) Evolution of intra-firm imports in total U.S. imports



Στο παραπάνω διάγραμμα γίνεται εμφανής η διαχρονική σημαντική συμβολή των πολυεθνικών επιχειρήσεων στο διεθνές εμπόριο. Σημειώστε ότι η πτώση που καταγράφεται σε ορισμένες από τις μπάρες σχετίζεται με τη γενικότερη μείωση των εμπορικών ροών λόγω της παγκόσμιας κρίσης και όχι με κάποια μείωση του ρόλου των πολυεθνικών στο σχετικό ζήτημα.

Η λογική συσχέτιση μεταξύ ΑΞΕ και διεθνούς εμπορίου στηρίζεται στην οπτική ότι οι επενδύσεις που γίνονται σε διάφορες χώρες:

(α) ευνοούν την εκεί τοπική επιχειρηματικότητα και άρα πιθανά δημιουργούν δυνατότητες εξαγωγών που πριν δεν υπήρχαν

(β) δημιουργούν εισαγωγές προϊόντων ώστε να στηριχτεί η νέα επένδυση

(γ) δημιουργούν την ανάγκη για εμπόριο υπηρεσιών, ιδιαίτερα από τη μητρική προς τη θυγατρική, αλλά και από άλλες εταιρείες προς τη θυγατρική ώστε να υποστηριχτεί η λειτουργία και ανάπτυξή της.

Στην πραγματικότητα, ο ΠΟΕ είχε ήδη ασχοληθεί με τις ΑΞΕ κατά έναν έμμεσο τρόπο. Με την πολυμερή συμφωνία για το εμπόριο υπηρεσιών (General Agreement on Trade in Services), στην οποία γίνεται αναφορά στην «εμπορική παρουσία», έμμεσα αναγνωρίζεται η ανάγκη για ΑΞΕ έτσι ώστε να ενταθεί το διεθνές εμπόριο υπηρεσιών. Παράλληλα, αναγνωρίζεται, ήδη από τη συμφωνία η οποία αποτέλεσε αντικείμενο επεξεργασίας κατά τον κύκλο εμπορικών διαπραγματεύσεων της Ουρουγουάης, ότι κάποιες πολιτικές που σχετίζονται με τις επενδύσεις μπορεί να έχουν περιοριστικές επιδράσεις στο εμπόριο. Για παράδειγμα, η μη δυνατότητα σε ξένους επενδυτές να επενδύσουν σε συγκεκριμένους τομείς σε μια χώρα μπορεί να συμβάλει στον περιορισμό τόσο του εξαγωγικού όσο και εισαγωγικού εμπορίου.

Αλλά και παλαιότερα, η αρχική πρόθεση κατά τη δημιουργία της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου (ΓΣΔΕ-GATT), τη δεκαετία του 1940, ήταν να συμπεριληφθούν στις συζητήσεις τόσο ζητήματα επενδύσεων όσον και πολιτικών ανταγωνισμού. Η δημιουργία του ΠΟΕ απέκλεισε εν πρώτοις τα δύο αυτά ζητήματα από την ατζέντα, τουλάχιστον όσον αφορά σε έναν άμεσο και ευθύ τρόπο.

Αντίστοιχα, η συμφωνία σχετικά με τα σχετιζόμενα με το εμπόριο μέτρα επί επενδύσεων εστίαζε στην αποσύνδεση περιορισμών προς ξένους επενδυτές όσον αφορά στη χρήση εισαγόμενων προϊόντων. Έως τότε, πολλά κράτη έθεταν περιορισμούς στις τοπικές εταιρείες που προέρχονταν από ξένες επενδύσεις στη χρήση εισαγόμενων προϊόντων και πρώτων υλών. Ειδικά αν τα τελευταία δεν σχετιζονταν καθόλου με την παραγωγή προϊόντων προς εξαγωγή, τότε υπήρχε ένα ακόμα πιο αυστηρό πλαίσιο. Καθώς αυτό ήταν ιδιαίτερα περιοριστικό επιχειρήθηκε, ως ένα βαθμό πετυχημένα, η αποσύνδεση της εξαγωγικής δραστηριότητας των επιχειρήσεων που δημιουργούνται μέσω ΑΞΕ με τη δυνατότητα εισαγωγών.

Καθοριστικής σημασίας, τελικά, αποτέλεσε η διάσκεψη του Δεκεμβρίου 1996 του ΠΟΕ όπου αποφασίστηκε η δημιουργία της Ομάδας Εργασίας για τις επενδύσεις. Από τότε η συγκεκριμένη Ομάδα Εργασίας προβαίνει σε μελέτες και σημειώνει οδηγίες για την περαιτέρω διευκόλυνση του διεθνούς εμπορίου μέσα από το ζήτημα των επενδύσεων.